

Упражнение 8

Проверка на хипотези.

Тестове за проверка на хипотези за една средна стойност (критична област).

Алгоритъм за тестване на хипотези

критична област

1. Напишете нулевата H_0 и алтернативната H_1 хипотеза
2. Определете нивото на значимост α
3. Определете статистиката и извадковото разпр.
4. Получете критичната област
5. Направете извод
6. Интерпретация на извода

Проверка на хипотези за средна стойност

ПЪРВИ НАЧИН: КРИТИЧНА ОБЛАСТ

Контрахипотеза за популационното средно	Статистика при известна дисперсия σ^2	Критична област
$H_1: \mu > \mu_0$	$z = \frac{\bar{x} - \mu_0}{\frac{\sigma}{\sqrt{n}}} \in N(0,1)$	$(z_{1-\alpha}, \infty)$
$H_1: \mu < \mu_0$		$(-\infty, -z_{1-\alpha})$
$H_1: \mu \neq \mu_0$		$(-\infty, -z_{1-\frac{\alpha}{2}}) \cup (z_{1-\frac{\alpha}{2}}, \infty)$

Извадката е направена от нормална популация с

- **известна дисперсия**

или

- **неизвестна дисперсия, но извадка с голям обем, $n > 30$ (В този случай във формулата популационното стандартно отклонение σ се замества с неговата точкова оценка s)**

Проверка на хипотези за средна стойност

Контрахипотеза за популационното средно	Статистика при НЕизвестна дисперсия σ^2	Критична област
$H_1: \mu > \mu_0$	$t = \frac{(\bar{x} - \mu_0)}{\frac{s}{\sqrt{n}}} \in t(n-1)$	$(t_{1-\alpha}(n-1), \infty)$
$H_1: \mu < \mu_0$		$(-\infty, -t_{1-\alpha}(n-1))$
$H_1: \mu \neq \mu_0$		$(-\infty, t_{1-\frac{\alpha}{2}}(n-1)) \cup (t_{1-\frac{\alpha}{2}}(n-1), \infty)$

Извадката с малък обем $n < 30$ е направена от нормална популация с неизвестна дисперсия
Или неизвестно популационно стандартно отклонение

13.4. За да се определи съдържанието на бактерии във водата на голямо езеро, за което се знае че е нормално разпределено, се вземат 50 проби от по 100 милилитра вода от различни места на брега и в лабораторията се измерва количеството бактерии в пробите. Намерено е, че средното количество бактерии е 11,95 (в стотици) и стандартно отклонение 8 (в стотици). Има ли статистически значимо основание да се смята, че броят бактерии в 100 милилитра от водата в това езеро е повече от 1000?

Решение: Интерпретация а данните:

50=n обем на извадката

8= извадково стандартно отклонение s(статистика)

10= константата от хипотезата

11.95= $\bar{x}$ извадковото средно (статистика)

Избираме ниво на значимост $0.05=\alpha$

дали броят бактерии в това езеро е повече от 10(стотици) => едностранен тест

$H_0: \mu=10$ $H_1: \mu > 10$ Използваме z-статистиката(защо)

$$z = \frac{11.95 - 10}{8} \sqrt{50} = 1.72357$$

При ниво на значимост 0.05 се търси точка от Приложение 1 надясно от която лицето е 0.05 или наляво от която лицето е $1-\alpha=0.95$, това е точката 1.64 и КО е $(1.64, \infty) \Rightarrow$

Извод: 1.72357 е вътре в КО $\Rightarrow$ Отхвърляме H_0 . Броят бактерии в 100 милилитра от водата в това езеро е повече от 1000.

13.6.Производител пакетира течен сапун в бутилки с тегло 500 мл. За да се провери дали машината за пълнене е регулирана добре се избират случайно 100 бутилки и се претеглят. Намерено е, че средното тегло е 498.5 мл със стандартно отклонение 5 мл.Дават ли измерванията достатъчно основание да се настоява за пренастройка на машината?

Решение: Интерпретация а данните:

5= извадково стандартно отклонение s (статистика)

500= константата от хипотезата

498.5= $\bar{x}$ извадковото средно (статистика)

100=n=обем на извадката

Избираме ниво да значимост 0.05= α

дали е регулирана добре => двустранен тест

$H_0: \mu=500$ $H_1: \mu \neq 500$

Неизвестна популационна дисперсия, но голям обем. Използваме

$$z = \frac{\bar{x} - \mu_0}{\frac{\sigma}{\sqrt{n}}} \in N(0,1)$$

$$z = \frac{498.5 - 500}{5} \sqrt{100} = -3$$

При ниво на значимост 0.05 търсим точка, надясно от която лицето е $\alpha/2=0.025$, или наляво от която лицето е $1-\alpha/2=0.975$), това е 1.96. Тогава КО е $(-\infty, -1.96) \cup (1.96, \infty) \Rightarrow$ Извод -3 е вътре в КО $\Rightarrow$ Отхвърляме H_0 . Машината за пълнене НЕ е регулирана добре.

=====

13.7. Производител на лютеница я пакетира в буркани с етикети, на които е записано *нето 400 г.* Известно е, че теглото е нормално разпределено със стандартно отклонение 10 грама. Направена е извадка от 16 буркана и е получено, че тяхното средно тегло е 404 г.
При ниво на значимост 0,05, трябва ли да се препоръча регулиране на машината?

Решение: Интерпретация а данните:

10= популационно стандартно отклонение σ (параметър)

400= константата от хипотезата

404= $\bar{x}$ извадковото средно (статистика)

16= n =обем на извадката

ниво да значимост $0.05=\alpha$

дали е регулирана добре => двустранен тест

$H_0: \mu=400$ $H_1: \mu \neq 400$

Известна популационна дисперсия. Използваме статистиката

$$z = \frac{404 - 400}{10} \sqrt{16} = 1.6$$

$$z = \frac{\bar{x} - \mu_0}{\frac{\sigma}{\sqrt{n}}} \in N(0,1)$$

При ниво на значимост 0.05 се търси $1-\alpha/2=0.975$ и КО е $(-\infty, -1.96)$ и $(1.96, \infty) \Rightarrow$ Извод 1.6 НЕ е вътре в КО $\Rightarrow$ Няма основание да отхвърлим H_0 . Няма основание да се препоръча регулиране на машината за пълнене.

13.8. От учебен отдел в Университета „Образование за всеки“ е направена случайна извадка от 25 първокурсници и е получено, че средния им успех от първия семестър е 5,10 с дисперсия 0,059. Знае се, че успехът е нормално разпределена случайна величина.

Като използвате ниво на значимост 0,05, тествайте хипотезата, че успехът на студентите в този университет е над 5,00.

Решение: Интерпретация на данните:

5= константата от хипотезата

5.10= $\bar{x}$ извадковото средно (статистика)

0.059= ивадкова дисперсия s^2 (статистика)

25=n=обем на извадката

ниво да значимост 0.05= α

успехът е над 5,00 => едностранен тест, дяностранен

$H_0: \mu=5$ $H_1: \mu > 5$

Неизвестна популационна дисерсия/стандартно отклонение и малък обем

Използваме t-разпределението и t- таблицата

$$t = \frac{(\bar{x} - \mu_0)}{\frac{s}{\sqrt{n}}} \in t(n - 1)$$

$$t(24) = \frac{5.1 - 5.00}{\sqrt{0.059}} \sqrt{25} = 2.05847$$

При ниво на значимост 0.05 се търси $1 - \alpha = 0.95$ и КО е $(1.71, \infty) \Rightarrow$ Извод 2.05847 е вътре в КО $\Rightarrow$ Отхвърляме H_0 . Т.е. успехът е над 5.00

13.10. Агенция по здравословно хранене твърди, че дневната консумация на натрий е повече от 2750 mg. Знае се, че разпределението на дневната консумация на натрий е нормално разпределено. Избрани са по случаен начин 24 жени и е получено, че те приемат средно 2919 mg натрий дневно със стандартно отклонение 1359 mg. При ниво на значимост 0,01 може ли да се отхвърли твърдението на агенцията?

Решение: Интерпретация а данните:

1359= извадково стандартно отклонение s (статистика)

2750= константата от хипотезата

2919= $\bar{x}$ извадковото средно (статистика)

24= n =обем на извадката

ниво на значимост $0.01=\alpha$

консумация повече от 2750 mg => едностранен тест, дясностранен

$$t = \frac{(\bar{x} - \mu_0)}{\frac{s}{\sqrt{n}}} \in t(n-1)$$

$H_0: \mu=2750$ $H_1: \mu > \mathbf{2750}$

Неизвестна популационна дисперсия и малък обем. Използваме статистиката

$$t(23) = \frac{2919 - 2750}{1359} \sqrt{24} = 0.6092183$$

При ниво на значимост 0.01 се търси $1-\alpha=0.99$ и КО $(2.5, \infty) \Rightarrow$

Извод 0.609218 НЕ е в КО $\Rightarrow$ Няма основание да отхвърлим H_0 . Няма статистическо основание да се смята, че дневната консумация на натрий е повече от 2750 mg.

13.11. Министерството на образованието решава да тества дали учениците със завършено начално образование могат да четат средно поне 150 думи в минута със стандартно отклонение от 15 думи. Избрани са по случаен начин 200 ученици, завършващи средното си образование и на всеки ученик е даден да прочете един и същ текст, като е измерено времето. Намерено е, че средно тези ученици четат по 156 думи в минута, а стандартното отклонение на извадката е 18 думи. Тази информация дава ли статистическо основание да се отхвърли твърдението при предположение за нормалност на изследваната популация?

Решение: Интерпретация а данните:

15 = популационно стандартно отклонение σ (параметър)

150= константата от хипотезата

156= $\bar{x}$ извадковото средно (статистика)

200= n =обем на извадката

Избираме ниво да значимост $0.01=\alpha$

консумация повече от 2750 mg => едностранен тест, дяностранен

$H_0: \mu=150$ $H_1: \mu > 150$

Известна популационна дисперсия. Използваме статистиката

$$z = \frac{156 - 150}{15} \sqrt{200} = 5.65685$$

При ниво на значимост 0.01 се търси $1-\alpha=0.99$ и КО е $(2.33, \infty) \Rightarrow$

Извод: 5.65685 е в КО $\Rightarrow$ Отхвърляме H_0 . Учениците със завършено начално образование могат да четат средно поне 150 думи в минута